

SEKSUALNO OBRAZOVANJE 6: Seks pozitivno roditeljstvo – izazov je živjeti po njegovim pravilima

Piše: Branka Stipić | 11/01/2022

Iskreno se nadamo da na dječje pitanje “kako sam došao ili došla na svijet” niti jedan roditelj neće odgovarati “donijela te roda” ili “našli smo te pod kupusom”. Ali, istina je da će većina roditelja početi crvenjeti i mucati u traženju odgovora na dječja pitanja kako su nastali. Previše roditelja će još uvijek, kad dijete počne otkrivati svoje tijelo i maziti se po intimnim dijelovima, vikati “fuj”, “ne to raditi” i “sram te bilo”. Previše roditelja će čak i djetetu školske dobi govoriti da je to što mu pokrivaju gaćice “piša”, “pipica”, “čuča” i slično.

“I ja sam to radila”, priznaje **Marcela Kokot**, majka sedmogodišnjakinje koja se rano posvetila samoizučavanju seks pozitivnog roditeljstva, trenda koji napokon postaje prihvaćen kao najbolji put u podučavanju djece o seksualnosti, posebno u okolnostima kad škole to ne čine jer se seksualno obrazovanje u njih još nije probilo kao važan i ravnopravan predmet.

Dakle, i Marcela je počela svojoj djevojčici govoriti da ima “čuču”, no rano je shvatila da to i nije najbolji izraz. I onda je svojoj šestogodišnjakinji ponudila normalna imena za taj dio njenog tijela, a djevojčica si je sama izabrala riječ “vulva” jer joj je ta riječ “baš kul”. Danas zna da njena mama ima vulvu, tata ima penis, a ona je nastala tako što je tata stavio svoj penis u maminu vulvu i onda dijete raste u maminom trbuhu. Za sada, sa njenih sedam godina, to joj je dovoljno.

Mama, jedno NE je dovoljno

Marcelina sedmogodišnjakinja se sigurno nikada neće pridružiti grupi od 15 posto tinejdžerki i tinejdžera koji šamar u vezi ne smatraju nasiljem, ne bi prijavili nasilje u vezi i misle da je provokativno odjevena žena kriva za silovanje, a čak trećina njih da žrtva nekad traži nasilje. Ona je od malena naučila da je “jedno NE dovoljno”, pa to često zna reći i mami kad je krene maziti, a njoj to u tom trenutku ne paše. Jednom su je dječaci u školi tražili da im pokaže guzu “jer su oni njeni muževi”, na što je odgovorila da je njeno tijelo samo njeno. Ona niti baki ili djedu neće dopustiti da je grle i ljube ako joj se ne sviđa jer je to njezino pravo.

“Nas su od malena učili da moraš zagrliti baku i dedu kad ih vidiš, ali mi našu djecu moramo učiti da ne moraju nikome dati pusu ako to ne žele. Znam, teško je to za nas koji nismo učeni da smijemo postaviti granice, ali želim da ih moja kći zna postaviti. Ona već sa sedam godina zna što je to pristanak”, priča Marcela Kokot. Zna i što je menstruacija jer je u kupaonici našla “veliki flaster” i jako se zabrinula kad je vidjela nekoliko kapljica krvi, no i to joj je jednostavno objašnjeno.

“Kod seks pozitivnog roditeljstva nije najveći izazov pričati s djetetom nego živjeti u skladu s tim pravilima jer dijete gleda kako se ponašaju roditelji i preuzima obrasce ponašanja”, zaključuje Marcela.

Mit da razgovor o seksualnosti ubija romantiku je opasan

Psihologinja i seksualna psihoterapeutkinja dr. sc. **Tanja Jurin**, docentica na Odsjeku za psihologiju zagrebačkog Filozofskog fakulteta, naglašava da je s djecom jako važno imati otvoren pristup seksualnosti jer djeca od najranije dobi usvajaju sliku što je zapravo seksualnost.

“Kada ignoriramo to područje djeci šaljemo poruku da se o seksu nema što razgovarati jer je to prirodna i normalna stvar koja će svakome sjesti na mjesto kad dođe pravi trenutak za to. Odrasli bi trebali biti model kako se komunicira o seksualnosti i podijeliti s njima vlastite mitove i vlastite dvojbe koje su imali kao djeca. Očekujemo da mladi komuniciraju o seksualnosti, a nikad ih nismo naučili kako o tome komunicirati niti su vidjeli odrasle da komuniciraju o seksualnosti. Stvara se opasan mit da razgovor o seksualnosti ubija romantiku, jer ako je razgovor nečemu opasan ili nepoželjan onda djeca neće razgovarati i neće postavljati pitanja, na različite načine će si objasniti zašto im se nešto događa ili ne događa i to će u pravilu biti krive informacije ili neke poluinformacije. Tu možemo smjestiti temelj problema vezanih uz seksualnost i rizična ponašanja. Tako seksualnost ide putem stigmatizacije, krivnje i sa manjkom informacija o tome što normalno, ispravno i poželjno”, objašnjava

“Mr Sperm meet Ms Egg”

Stigmatizacija seksualnosti u modernom se društvu provlači kroz mnoga područja – od činjenice da se o seksualnom obrazovanju ne govori u školama do javnog zgražanja nad knjigama koje progovore o tom području života. Tako je knjiga australske autorice **Fione Katauskas** “Istinita priča o tome kako se prave bebe” nazvana kontroverznom, a roditelji su se uzjogunili jer se knjiga prodavala na dječjim odjelima trgovina, jer se u njoj koriste riječi “vagina” i “penis” i jer se uopće usuđuje poučavati tako malu djecu o tako važnim stvarima. Zanimljivo, roditelji su priznali da je priča o pravljenju beba važna stvar, ali da o njoj ne treba poučavati malu djecu premda ona sama počinju s takvim pitanjima. Sama autorica knjige rekla je da su je na pisanje potaknula pitanja njenog sina i dileme prijatelja kojima je neugodno o tome pričati sa svojom djecom. Osim opisa i ilustracija “klasičnog” pravljenja beba u knjizi je i ilustracija laborantkinje koja, dok dodaje nešto u petrijevu zdjelicu, govori kako “Mr Sperm meet Ms Egg”, čime se djeci otkriva da neke bebe nastaju i uz pomoć medicinski potpomognute oplodnje. Uz te biološke i medicinske činjenice, knjiga objašnjava i da postoje različite vrste obitelji i roditelja.

Tanja Jurin: Koja su to “škakljiva” pitanja i kako na njih odgovoriti

Nazivi intimnih dijelova tijela: Već u predškolskoj dobi možemo djeci govoriti da je to penis, vagina... i tako ih učimo terminologiji koja je sasvim uobičajena i normalna. Djeca moraju imati pravovremene informacije da bi u svakom trenutku svog života mogli za sebe donijeti odluku koja je utemeljena na točnim informacijama.

Kako djeca dolaze na svijet?: Tata je stavio penis u maminu vaginu, a to se zove seksualni odnos. Iz tatinog penisa izašla je sperma, u toj su spermi bila jajašca koja su se spojila s maminim jajašcima koje ona ima u svom tijelu, onda je to jajašce otputovalo u maminu maternicu gdje je krevetić za tu bebicu. Ona je unutra rasla devet mjeseci i onda će izaći na istom mjestu kako je sperma ušla unutra.

Zašto je tata u mamu gurnuo svoj penis?: Beba je nastala u seksualnom činu dvoje odraslih koji su se tako dogovorili. Pri tome je važno da djeca vide roditelje koji pokazuju nježnost jedno prema drugome i koji i njih miluju, dodiruju i njeguju. To je dio ugone koja se u odrasloj dobi pretoči u užitak.

Masturbacija: Kad dijete počne otkrivati svoje tijelo i dirati neke dijelove, mora mu se mirno reći da je to ponašanje u redu. Dijete osjeća ugodu u diranju svog tijela – neka djeca će vrtjeti kosu, neka sisati prst, neka dodirivati vlastito spolovilo. Treba im reći da to radi i većina ljudi i poslati im poruku koja je lišena srama, kontrole i bilo kakvih negativnih osjećaja.

I tu dolazimo do biti onoga što je seks pozitivno roditeljstvo koje ne staje kad dijete nauči lekciju o tome kako je nastalo. Štoviše, kako raste pitanja su sve složenija. Djeca će se rano susresti s pornografijom koja je iskrivljeni prikaz seksualnih odnosa i u kojoj je, najčešće, žena komad mesa koju muškarac “uzima”, a ona pristaje na to jer mora. Seks pozitivni roditelji ne okreću glavu od porno scena nego o njima razgovaraju sa svojom djecom i tumače im da su one izmišljene, da pornografija može izazvati ovisnost i razoriti vezu i da je stvarni odnos među partnerima pitanje poštovanja i uzajamnog pristanka. Upozorit će ih da i oni mogu postati žrtve osvetničke pornografije, koja je napokon i u Hrvatskoj postala kazneno djelo, te da stoga nije dobro slati nekome svoje razgolićene snimke. No, da bi to sve postigli, prije svega je potrebno razviti odnos povjerenja s djetetom. I to je

ključna poruka seks pozitivnog roditeljstva.

*Prethodni članak o razlozima zbog kojih Romi traže uvođenje seksualnog obrazovanja u škole pročitajte **OVDJE***

*O uspjesima Estonije u borbi protiv maloljetničkih trudnoća, spolnih bolesti, seksualnom nasilju zahvaljujući uvođenju seksualnog obrazovanja u škole čitajte **OVDJE***

*O posljedicama nedostatka seksualnog obrazovanja u školama, nasilju, rizičnim ponašanjima, širenju zaraznih bolesti, seksizmu i mizoginiji pročitajte **OVDJE***

*O benefitima koje zahvaljujući seksualnom obrazovanju u školama imaju Nizozemska, Švedska, Portugal, Francuska, Njemačka..., možete pročitati **OVDJE***

*O desetljećima borbe za znanje o temeljnim činjenicama iz područja ljudske seksualnosti možete pročitati **OVDJE***

*O važnosti seksualnog obrazovanja za planiranje obitelji i Indiji koja ga je prva uvela još 1952. čitajte **OVDJE***

Serijal "SEKSUALNO OBRAZOVANJE: Desetljeća borbe za znanje o temeljnim činjenicama" ostvaren je uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije temeljem Javnog poziva za ugovaranje novinarskih radova u elektroničkim publikacijama